

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Sociologija	Sociology	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Doc. dr. Rūta Žiliukaitė Kitas (-i): Doc. dr. Laimutė Žilinskienė Lekt. dr. Gražina Rapolienė Lekt. dr. Aušra Širvinskienė	VU Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	1 (pradedantiesiems)	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Bakaluro programos 1 arba 2 metai, rudens semestras arba pavasario semestras.	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: -	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): -

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Ugdyti supratimą apie žmonių socialinį gyvenimą, šiuolaikinių visuomenių funkcionavimą ir kaitą, gebėjimą kritiškai vertinti įprastinį, kasdiene patirtimi pagrįstą žinojimą apie socialinį pasaulį, taip pat ugdyti toleranciją kultūrinei įvairovei bei supratimą, kaip kiekvienas visuomenės narys galėtų prisidėti prie socialinių problemų sprendimų dabarties visuomenėje.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<ul style="list-style-type: none"> - Supras, ką tiria sociologija ir kuo ji skiriasi nuo kitų mokslų, kokia yra sociologijos vieta tarpdisciplininėse studijose ir tyrimuose. - Supras, kaip sociologai atlieka socialinio gyvenimo, visuomenės ir kultūros tyrimus: lyginamąją kultūrų analizę, socialinės sąveikos kasdieniame gyvenime analizę, įvairių socialinių struktūrų, tokių, kaip šeima, religija, politinė ir ekonominė sistema funkcionavimo ir kaitos tyrimus. - Žinos, kaip sociologija apibrėžia ir aiškina tokius socialinius reiškinius, kaip socialinė nelygybė, socialinė lytis ir seksualumas, deviantinis elgesys ir socialinė kontrolė. Žinos, kaip sociologija aiškina socialinę kaitą: tiek visuminę, visos visuomenės pamatinių struktūrų, kaitą, tiek atskirų socialinių struktūrų kaitą. - Žinos, ką sociologiniai tyrimai atskleidžia apie žmonių socialinį gyvenimą dabartinėje 	<p>Probleminis dėstymas, įtraukianti paskaita, grupinės diskusijos</p>	<p>Testas (atviro ir uždaro tipo užduotys klausimai)</p>

<p>Lietuvoje ir supras, kaip sociologinės žinios gali būti taikomos aiškinant socialinio gyvenimo reiškinius ir procesus mūsų visuomenėje: vyraujančias gyventojų vertybines nuostatas, šeimos, religijos, darbo ir laisvalaikio organizavimo, politinio gyvenimo kaitos tendencijas.</p>		
<p>- Žinos sociologijos (ir kitų socialinių mokslų) terminų, kurie yra plačiai vartojami viešajame gyvenime aptariant kultūros ir visuomenės reiškinius, reikšmes (pvz., subkultūra, modernizacija, globalizacija, stratifikacija, socialinė klasė, susvetimėjimas, urbanizacija, socialinis judėjimas, sekuliarizacija ir kt.) ir gebės teisingai juos taikyti.</p>		
<p>- Įgis gebėjimą savarankiškai susirasti sociologinę informaciją, reikalingą ieškant atsakymų į visuomeninėje ar profesinėje veikloje kylančius klausimus apie žmonių socialinį gyvenimą ir visuomenę, šią informaciją sisteminti ir apibendrinti.</p>	<p>Tiriamieji metodai: informacijos paieška, literatūros skaitymas, pranešimo rengimas ir pristatymas, rašto darbų rašymas</p>	<p>Pranešimas, užduotys raštu</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<p>1. Kas yra sociologija?</p> <p>Ką tiria sociologija ir kuo jis skiriasi nuo kitų mokslų? Kokią įtaką žmonių elgesiui turi socialinė ir kultūrinė aplinka, kurioje žmonės gyvena ir veikia?</p>	2		6				8	8	<p>Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i>. V.: Poligrafija ir informatika. 1 sk. "Kas yra sociologija?", p. 19-23;</p> <p>1. Berger, P. 1995. <i>Sociologija: Humanistinis požiūris</i>. Kaunas: Litterae Universitatis. 1 sk. "Sociologija kaip individualus žaidimas", p. 3-27</p> <p>2. <i>Ten pat.</i> 4 sk. „Sociologinė perspektyva – visuomenė žmoguje“, p. 56-68</p> <p><i>Ten pat.</i> 5 sk. „Sociologinė perspektyva – visuomenė žmoguje“, p. 68-94.</p>
<p>2. Sociologijos teorijos raida</p> <p>Kada ir kas sugalvojo sociologijos pavadinimą?</p>	2						2	2	<p>Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i>. V.: Poligrafija ir informatika. 1 sk.</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Kas buvo sociologijos pradininkais? Kokios teorinės paradigmos vyravo sociologijoje XX a. pirmoje pusėje? Kiek yra šiuo metu teorinių požiūrių sociologijoje?									informatika. 1 sk. "Kas yra sociologija?", p. 23-37;
3. Sociologiniai tyrimai Kas yra metodologija? Kas yra metodas? Kuo skiriasi kiekybinė ir kokybinė tyrimų metodologijos? Kokie tyrimo metodai yra taikomi sociologų? Kokie yra jų privalumai ir trūkumai?	2						2	2	Giddens, A.. 2005. Sociologija. V.: Poligrafija ir informatika. 20 sk. "Sociologinių tyrimų metodai"
4. Kultūra ir visuomenė Apie kultūrą kitaip nei apie menus: gyvenimo būdai, kultūrinės reikšmės ir jų kaita. Kaip tampa visuomenės nariu? Socializacijos tipai, socializacijos tarpininkai, resocializacija. Kas yra moderni visuomenė? Ar galime kalbėti apie modernios visuomenės pabaigą? Kaip keičia šiuolaikines visuomenes globalizacija?	4		4				8	10	Giddens, A.. 2005. Sociologija. V.: Poligrafija ir informatika. 2 sk. "Kultūra ir visuomenė", p.37-60; 1. Bauman, Z. 2002. Globalizacija: pasekmės žmogui. V.: Strofa. 4 skyrius „Turistai ir bastūnai“, p. 119-155. 2. Seminarus vedančio dėstytojo paskirtos užduoties raštu atlikimas: vizualinės medžiagos, tyrimų duomenų ar literatūros kultūros tema sociologinė analizė ir jos pristatymas seminare (rašto užduoties apimtis – 2 psl., 3400 sp. ženklų).
5. Lytis ir seksualumas Apie vyriškumą ir moteriškumą: Kaip tampama „tikra moterimi“ ir „tikru vyru“? Kas yra vyras ir kas yra moteris Lietuvoje? Ką sociologija gali pasakyti apie seksualumą?	2		2				4	8	Giddens, A.. 2005. Sociologija. V.: Poligrafija ir informatika, 5 sk. "Lytis ir seksualumas", p. 111-142. Informacijos apie vyrų ir moterų padėtį Europos visuomenėse paieška ir užduoties raštu atlikimas (darbo apimtis – 2 psl.,

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
6. Socialinės grupės ir organizacijos	1						1	2	3400 sp. ženklų). Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 12 sk. „Modernios organizacijos“, p. 325-349.
7. Šeima	1						1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 7 sk. „Šeimos“, p. 169-194
8. Švietimo sistema	1						1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 16 sk. „Švietimas“, p. 455-458, 469-487
9. Darbas ir laisvalaikis	1						1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 13 sk. „Darbas ir ekonominis gyvenimas“, p. 351-391
10. Valstybė ir piliečiai	1						1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 14 sk. „Vyriausybė ir politika“, p. 393-420
11. Religija	1						1	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika. 17 sk. „Religija“, p. 491-526
12. Socialinė nelygybė. Socialinė stratifikacija ir socialinis mobilumas.	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 10 sk. „Klasė, stratifikacija ir nelygybė“, p. 269-292
13. Socialinė sąveika ir kasdienis gyvenimas	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.:

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Kas kasdienę socialinę sąveiką su kitais žmonėmis daro įmanoma? Kaip sugriauti socialinės sąveikos rutiną? Kasdienybės teatras: apie sceną, aktorius ir auditoriją.									Poligrafija ir informatika, 4 sk. "Socialinė sąveika ir kasdienis gyvenimas", p. 87-110
14. Deviantinis elgesys ir socialinė kontrolė Apie elgesio taisyklių laužymą ir socialinę kontrolę: Kaip sociologija atsako į klausimą, kodėl žmonės elgiasi „blogai“? Kas ir kaip kontroliuoja žmonių elgesį visuomenėje?	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 8 sk. "Nusikaltimas ir deviacija", p. 195-228
15. Urbanizacija ir urbanizmas Apie miestų raidą ir miestietišką gyvenimo būdą šiandieniniame pasaulyje. Ar miesto sociologai turi, ką tirti Lietuvoje?	2						2	2	Giddens, A.. 2005. <i>Sociologija</i> . V.: Poligrafija ir informatika, 18 sk. "Miestai ir miestų erdvės", p. 527-554
16. Socialinė kaita Kaip veiksniai lemia socialinius pokyčius? Kokie būna socialiniai judėjimai ir kaip jie susiję su socialine kaita? Kokie bruožai būdingi pokomunistinėms transformacijoms Rytų ir Vidurio Europoje?	2						2	2	Šaulauskas, M.P. 2000. "Socialinė kaita: metodologija ir bendrosios tendencijos". Dobryninas A. ir kiti. <i>Socialiniai pokyčiai: Lietuva 1990/1998</i> . Vilnius: Garnelis, p. 9-36.
17. Studijų kryptiniai, kurios studentams yra skaitomas šis kursas, aktualių sociologinių temų aptarimas	4		4				8	10	Studijų kryptiniai aktualios mokslinės literatūros skaitymas (numatoma apimtis kiekvienam seminarui 30 psl.). Informacijos pateikta tema paieška ir vienos užduoties raštu atlikimas, pristatymas seminare (darbo apimtis – 2 psl., 3400 sp. ženklų).
18. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas								20	Medžiagos pasikartojimas
Iš viso	32		16				48	82	130

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
3 rašto užduočių ir jų pristatymų seminaruose įvertinimas	30	Seminaro, kuriam paskirta užduotis, dieną	3 rašto darbai kiekvienas vertinamas 10 balų skalėje. Iš 3 įvertinimų išvedamas vidurkis.
Darbas auditorijoje seminarų metu		Sausis (jeigu kursas skaitomas rudens semestrą) Birželis (jeigu kursas skaitomas pavasario semestrą)	Seminaro lankymas yra privalomas. Praleidus daugiau nei 25 proc. seminarų neleidžiama laikyti egzamino. Už aktyvų dalyvavimą diskusijose seminarų metu, teisingus atsakymus į klausimus prie įvertinimų už pranešimą ir 3 rašto darbus vidurkio pridodamas 1 balas.
Egzaminas raštu (skiriamos dvi dalys: semestro vidurio ir pabaigos)	70	Spalis ir sausis (jeigu kursas skaitomas rudens semestrą) Balandis ir birželis (jeigu kursas skaitomas pavasario semestrą)	Testą sudarys 20 uždaro ir atviro tipo klausimų. Kiekvienas klausimas vertinamas 1 balu. Iš dviejų testų išvedamas vidurkis. Egzamino trukmė 60 min. (2 x 30 min.)

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
Giddens, Anthony	2005	Sociologija		Vilnius: Poligrafija ir informatika
Berger, Peter	1995	Sociologija: humanistinis požiūris		Kaunas: Litterae Universitatis
Bauman, Zygmunt	2002	Globalizacija: pasekmės žmogui.		Vilnius: Strofa
Šaulauskas, Marius Povilas 2000.	2000	“Socialinė kaita: metodologija ir bendrosios tendencijos”. Dobryninas A. ir kiti. <i>Socialiniai pokyčiai: Lietuva 1990/1998.</i>		Vilnius: Garnelis
Papildoma literatūra				
Leonavičius, Vylius	2004	Sociologija		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto I-kla.
Macionis, John J.	2003	Sociology		New-Jersey: Prentice Hall